

**ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ
ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ**

**ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

Кришталь Т.М., Панімаш Ю.В.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ**

з навчальної дисципліни

«ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ»

для підготовки здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в
галузі знань 26 «Цивільна безпека»
спеціальність 261 «Пожежна безпека»

Черкаси – 2019

Рецензент: начальник відділу організації заходів цивільного захисту
Управління ДСНС України у Черкаській області, полковник служби
цивільного захисту Бабак Олександр Володимирович

Затверджено методичною радою інституту (протокол № ____ від
_____ 2019 року) як методичні рекомендації для виконання контрольної
роботи з навчальної дисципліни «Основи управління» для здобувачів вищої
освіти 26 «Цивільна безпека» 261 Пожежна безпека».

Кришталь Т.М., Панімаш Ю.В.Методичні рекомендації для виконання
контрольної роботи з навчальної дисципліни «Основи управління» для
здобувачів вищої освіти 26 «Цивільна безпека» 261 «Пожежна безпека».–
Черкаси: ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля, 2019. – 10 с.

ВСТУП

Методичні рекомендації розроблені відповідно до вимог кваліфікаційної характеристики фахівців за напрямом підготовки 261 «Пожежна безпека». Вони мають на меті надання допомоги курсантам, студентам і слухачам під час написання контрольної роботи з навчальної дисципліни «Основи управління» і містять основні вимоги щодо змісту та оформлення, організації виконання, порядку захисту й оцінювання контрольної роботи.

Знання основ управління в органах і підрозділах цивільного захисту потрібне не тільки керівникам різних рівнів, а й усім іншим працівникам підрозділів ДСНС України, яким, враховуючи специфіку їх обов'язків, належить знати норми соціального управління, своє місце в "ієрархії" управлінського процесу, тобто свої функціональні обов'язки і методи їх реалізації, правила спілкування з людьми, порядок виконання функцій представника влади. Майже кожному працівникові органів і підрозділів цивільного захисту в своїй професійній діяльності доводиться виконувати обов'язки керівника, наставника, організатора, вихователя.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи управління» (ОУ) є формування у майбутнього фахівця системи поглядів в галузі державного управління, яка дозволить забезпечити ефективне функціонування соціальних систем управління у сфері цивільного захисту.

Зазначена мета конкретизована у наступних завданнях:

- оволодіти основними положеннями теорії, методології і практики управління діяльністю органів і підрозділів ЦЗ;
- формувати уявлення про технології розв'язання основних організаційно-управлінських завдань в діяльності підрозділів ДСНС України;
- формувати готовність до виконання професійних обов'язків;
- засвоїти основні закони, закономірності, категорії та функції управління;
- усвідомити роль і значущість ефективного управління органами та підрозділами цивільного захисту в результатах професійної діяльності;
- розвивати спроможність самостійно приймати рішення в повсякденній практичній діяльності та в умовах надзвичайної ситуації;
- формувати, підтримувати та розвивати професійно-важливі управлінські якості;
- підвищувати рівень управлінської компетентності майбутніх фахівців.

Виховна мета:

- формувати почуття гордості за професію, культуру діяльності управлінця;
- формувати навички творчого мислення, здатності до професійного самовдосконалення,
- допомагати у розвитку комунікативних вмінь, рефлексивного

мислення, пізнавальної активності, якостей творчої особистості;

- формувати індивідуальний стиль спілкування, потреби та вміння саморозвитку творчого мислення, вміння раціональної навчальної діяльності;
- допомагати оволодіти предметним та міжпредметним навчальним змістом.

Контрольна робота є складовою професійної підготовки бакалаврів, підсумковою роботою з професійно-орієнтованих дисциплін, яка дає змогу виявити рівень засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних знань та рівень їх практичної підготовки, здатність до самостійної роботи в обраній професійній сфері.

МЕТА, ЗАВДАННЯ І ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Виконання і захист контрольної роботи є заключним етапом вивчення дисципліни «Основи управління».

Метою дослідження є глибоке осмислення теоретичних основ та професійної проблеми; комплексне оволодіння матеріалом; практичне застосування теоретичних знань для вирішення конкретних завдань щодо оптимізації управління діяльністю органів і підрозділів цивільного захисту.

Контрольна робота повинна мати логічний, аргументований характер і відповідати таким вимогам:

- містити поглиблений всебічний аналіз досліджуваної проблеми;
- містити елементи самостійного дослідження;
- бути належним чином оформленою;
- мати всі необхідні супровідні документи;
- бути виконаною за варіантом;
- виконуватися і подаватися на кафедру в термін, передбачений графіком навчального процесу.

Контрольна робота, яка не відповідає вимогам оформлення, номеру варіанта, не розкриває зміст теми дослідження, виконана із суттєвими помилками та недоліками до захисту не допускається.

Контрольна робота виконується на основі поглибленого вивчення вітчизняної та зарубіжної літератури, чинного законодавства України у сфері цивільного захисту, передового досвіду з проблеми, яка вивчається.

Контрольна робота виконується на аркушах формату А4 розбірливим почерком, без скорочень або друкують на аркуші білого паперу формату А4 (210x297 мм) через півтора міжрядкових інтервали – для комп'ютера (розмір шрифту – 14). На сторінці має бути не більше 28-30 рядків і витримані такі поля: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє і нижнє – по 20 мм. Графічна частина другого розділу виконується на окремих аркушах.

Обсяг контрольної роботи має бути – не менше 10 друкованих сторінок, включаючи титульний аркуш, список використаних джерел.

Контрольну роботу подають у вигляді спеціально підготовленого рукопису, друкованого тексту, підшитого у папку.

Варіант теми визначається по двох останніх цифрах залікової книжки. Наприклад, якщо номер залікової книжки 583, то номер варіанту завдання буде 83. За таблицею 1 визначаємо номер тем.

Таблиця 1

Остання цифра номера залікової книжки										
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1,28	17,2	11,23	16,3	7,4	19,12	15,9	18,22	20,11	9,14
1	5,20	2,23	1,19	3,22	18,11	10,4	21,23	8,13	28,12	12,1
2	13,2	8,14	7,17	4,24	22,2	2,12	23,1	11,10	21,2	4,14
3	27,1	6,11	14,6	23,11	6,5	20,21	13,23	25,6	9,11	16,1
4	17,2	16,3	10,4	12,5	8,6	24,7	4,8	14,9	1,10	13,11
5	19,12	2,13	25,14	15,16	27,15	7,18	5,17	18,19	12,20	20,22
6	6,21	11,22	5,23	6,24	1,25	17,26	26,27	15,28	21,1	23,2
7	14,3	26,4	20,5	12,6	27,7	19,8	10,9	22,10	5,11	8,12
8	4,13	15,14	18,15	24,16	16,17	3,18	25,19	7,20	24,21	11,22
9	10,23	22,24	9,25	19,26	13,27	21,28	28,7	17,7	3,8	14,9

Перелік тем для контрольної роботи:

1. Основні управлінські культури.
2. Історичний досвід державного управління України.
3. Теорії особистості та їх використання в управлінській практиці.
4. Основні та допоміжні функції державного управління.
5. Професійно важливі якості керівника органів і підрозділів пожежної безпеки.
6. Особистість підлеглого як об'єкт управління.
7. Характеристика процесу адаптації підлеглого до умов служби в підрозділі ДСНС.
8. Ділове спілкування в системі ДСНС як засіб управлінського впливу.
9. Організаційні цінності, ритуали і традиції пожежної охорони як регулятори поведінки підлеглого.
10. Підготовка й ведення ділових переговорів.
11. Підготовка і проведення службової наради.
12. Чутки та інтриги в організації. Шляхи їх профілактики.
13. Стреси в управлінні.
14. Управлінське рішення в підрозділі цивільного захисту: процеси підготовки, прийняття і реалізації.
15. Характеристика методів державного управління.
16. Роль планування в управлінській діяльності органів та підрозділів цивільного захисту.
17. Специфіка відповідальності в діяльності керівника підрозділу цивільного захисту.
18. Проблеми морального виховання й самовиховання в управлінні.
19. Професійна етика й норми професійних ділових відносин працівника підрозділу ПБ.
20. Роль інформаційного забезпечення в управлінському процесі.
21. Методи подолання конфліктів в управлінні підрозділами ДСНС.
22. Комунікативна діяльність в управлінні підрозділами ДСНС.
23. Організація діловодства в управлінні.
24. Принципи управління в діяльності керівника.
25. Функція контролю в управлінні підрозділами цивільного захисту.
26. Система мотивації до службової діяльності в управлінні підрозділами ДСНС.
27. Особистість керівника підрозділу цивільного захисту.
28. Психологічні особливості добору кадрів (на прикладі підрозділу ДСНС України).

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України.
2. Кодекс цивільного захисту України.
3. Закон України «Про інформацію».
4. Закон України «Про звернення громадян».
5. Закон України «Про дисциплінарний статут служби цивільного захисту».
6. Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції».
7. Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій, затверджене Указом Президента України від 16 січня 2013 року №20/2013.
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 року № 629 «Про затвердження Положення про порядок проходження служби особами рядового і начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту».
9. Наказ МНС України від 01.07.2009 № 444 «Про затвердження Настанови з організації професійної підготовки та післядипломної освіти осіб рядового та начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту».
10. Наказ МНС України від 23.03.2012 № 635 "Про затвердження Типової інструкції з діловодства в територіальних органах, на підприємствах, в установах та організаціях сфери управління Міністерства надзвичайних ситуацій України".
11. Наказ АПБ імені Героїв Чорнобиля від 15.10.2012 № 422 «Про затвердження Інструкції з діловодства в Академії пожежної безпеки ім. Героїв Чорнобиля Міністерства надзвичайних ситуацій України».
12. Армстронг М. Основы менеджмента: как стать лучшим руководителем.
13. Ансофф И. Стратегическое управление.
14. Атаманчук Г.В. Теория государственного управления: Курс лекций. –М.: Юрид. лит., 1997.-400 с.
15. Бакуменко В.Д. Формування державно-управлінських рішень: Проблеми теорії, методології, практики: Монографія – К.: Вид-во УАДУ, 2000- 328 с.
16. Виханский О.С. Стратегическое управление.
17. Виханский О.С., Наумов А.И. Менеджмент.
18. Г.С. Грибенюк, О.М. Зіновська, А.М. Капля, Т.О. Щерба Основи управління / Посібник для курсантів (слухачів), студентів вищих навчальних закладів МНС України. – Черкаси, 2005. – 410с.
19. Горбаченко Ю.М., Грибенюк Г.С., Капля.А.М., Кришталь Т.М., Щерба Т.О. Основи державного управління у сфері пожежної безпеки: навч.-метод. посібник. / За ред. к. психол. н., доцента М.А. Кришталея. – Черкаси: АПБ, 2012. – 191 с.

20. Головач А.С. Зразки оформлення документів. - Донецьк. 1997.
21. Гончаров В.В. В поисках совершенства управления: Руководство для высшего управленческого персонала. II том.
22. Глущенко В.В. Менеджмент. Системные основы.
23. Державне управління в Україні: організаційно-правові засади: Навчальний посібник / Н. Р. Нижник, С. Д. Дубенко, В. І. Мельниченко та ін. / За заг. ред. Н. Р. Нижник.- К.: Вид-во УАДУ, 2002- 164 с.
24. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація / Відп. ред. проф. Н. Р. Нижник.- К.: Вид-во УАДУ, 1997.-448 с.
25. Державне управління: Словник-довідник / За заг. ред. В. М. Бакуменка.-К.: Вид-во УАДУ, 2002.- 228 с.
26. Дроньє А. Основні принципи успішного керівництва установою: Методичні рекомендації. - К.: Вид-во УАДУ, 1995.-С. 51.
27. Корж А.В. Документація праводілової сфери. - К. 2003.
28. Корж А.В. Юридичне документоведення. - К. 2001.
29. Кох Р. Менеджмент и финансы от А до Я. – СПб: Издательство «Питер», 1999. – 496с. – (Серия «Теория и практика менеджмента»).
30. Кулешов С.Г., Кузнєцова Л.В., Загорецька О.М., Лозова С. Ф., Ситник Т.О. Методичні рекомендації щодо застосування ДСТУ 4163–2003 “Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлювання документів”. – Київ. 2004.
31. Лендшел М.О. Сучасні методики управління персоналом: Теоретичні та практичні аспекти.- Ужгород, 1998.- 50 с.
32. Литвак Б.Г. Управленческие решения. – М.: ТАНДЕМ, ЭКМОС, 1998.
33. Лукашевич В.В. Менеджмент в структурно-логических схемах: Учебное пособие – М.: Издательство «Экзамен», 2003. – 224с.
34. Малиновський В.Я. Державне управління: Навч. Посібник. – К.: Атіка, 2009.
35. Основи управління в органах і підрозділах МНС України. Навч. посібник. / За ред.. к. психол. н., доцента В.П. Садкового. – Х.: УЦЗУ, КП «Міська друкарня», 2009.
36. Потеряхин А.Л. Психология управления. Основы межличностного общения. – К.: ВИРА – Р. 1999. – 384с.
37. Психология и этика делового общения: Учебник для вузов / В.Ю. Дорошенко, Л.И. Зотова, В.Н. Лавренко и др.; Под ред. Проф. В.Н. Лавриненко. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Культура и спорт, ЮНИТИ, 1997. – 279с.
38. Палеха Ю.І. Організаційна та управлінська культура, – К.: Вид-во Європ. ун-ту фінансів, 2000.
39. Плішкін В.М. Теорія управління органами внутрішніх справ. Підручник, - К.: Національна академія внутрішніх справ України, 1999.

40. Тарнавська Н. П., Пушкар Р. М. Менеджмент: теорія та практика.- Тернопіль: Карт-бланш, 1997,-456 с.
41. Томпсон А.А., Стрикленд А. Дж. Стратегический менеджмент.
42. Урбанович А.А. Психология управления: Учебное пособие. – Мн.: Харвест, 2004. – 640с. – (Библиотека практической психологии).
43. Хентце Й. Основные цели стратегического менеджмента // Проблемы теории и практикум управления -1989- № 12.
44. Хміль Ф.І. Менеджмент: Підручник. – К.: Вища шк., 1995. – 351с.
45. Чернова Л.П. Психологія управління: Конспект лекцій та навчально-методичні матеріали для студентів спеціальності «Менеджмент організацій». – Черкаси: ЧДТУ, 2004. – 67 с.
46. Шувалов М.Г. Применение сетевых графиков при пожарно-технических обследованиях предприятий. М.: Стройиздат, 1978.
47. Шейнов В.П. Как управлять другими. Как управлять собой. (Искусство менеджера). - Минск, 1996.
48. Щекин Г. В. Социальная теория и кадровая политика: Монография.- К.: МАУП, 2000- 576 с.